

Grajewo (gmina)

Gmina Grajewo jest położona w zachodniej części województwa podlaskiego, w powiecie grajewskim, wokół 23-tysięcznego miasta – Grajewa. Składa się na nią 49 sołectw (51 miejscowości). Teren gminy o powierzchni 308,13 km² zamieszkuje ok. 6050 osób, a średnia gęstość zaludnienia wynosi 20 osób/km².

Jest to region typowo rolniczy – użytki rolne zajmują tu 62% ogólnej powierzchni gminy. Jej mieszkańcy specjalizują się głównie w hodowli bydła mlecznego – współpracują ze Spółdzielnią Mleczarską *Mlekpol* w Grajewie. Spore jest również zalesienie tych terenów, kompleksy leśne stanowią tu bowiem 30% całkowitej powierzchni gminy.

Przez gminę Grajewo przebiegają ważne szlaki komunikacyjne: krajowa droga nr 65 Białystok – Ełk, nr 61 Warszawa – Suwałki, prowadząca dalej do przejścia granicznego z Litwą, oraz linia kolejowa Białystok – Ełk.

Gmina posiada duże walory przyrodnicze. Biebrzański Park Narodowy, chroniący unikalny w tej części kontynentu europejskiego obszar bagienny, stanowi największą jej atrakcję. Tutejsze nadzwyczajne krajobrazy nie tylko inspirują artystów fotografików i malarzy, przyciągają też licznych turystów – miłośników dziewiczej przyrody.

HISTORIA

Gmina Grajewo jest ściśle związana z gminą miejską Grajewo, ponieważ do 1991 roku stanowiły one razem gminę wiejsko – miejską Grajewo. Podział na dwie odrębne jednostki samorządu terytorialnego nastąpił na mocy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 grudnia 1990 roku sprawie podziału wspólnych organów dla miast i sąsiadujących z nimi gmin oraz ustalenia granic, nazw gmin i ich siedzib. Herb gminy Grajewo odwołuje się do historii tych ziem oraz do mniejszości przyrody. Lilia srebrna podwójna (heraldyczna) nawiązuje bezpośrednio do herbu

Gazdowa, którym pieczętował się dom Grajewskich, którzy z kolei byli pierwszymi właścicielami Grajewa i okolicznych miejscowości. Natomiast żuraw złoty w polu błękitnym symbolizuje miejscową przyrodę (faunę).

NAJWAŻNIEJSZE ZABYTKI

- **Fortyfikacje *Linii Mołotowa*** – Rejon Ciemnoszyje – składa się na nie 12 żelbetonowych schronów bojowych fortyfikacji stałej fragmentu 66. Osowieckiego Rejonu Umocnionego Linii Mołotowa, wybudowanych na przełomie 1940 i 1941 r., przed wojną Związku Radzieckiego z Niemcami.

- **Kościół p.w. św. Stanisława Biskupa w Białaszewie** – dawna parafia p.w. św. Jana Chrzciciela i Katarzyny, we wnętrzu świątyni znajduje się m.in. gotycka rzeźba nieokreślonej świętej z początku XV w.

- **Kaplica w. św. Cyriaka w Kapicach** – drewniana jednonawowa kaplica na planie prostokąta, poprzedzonego prostokątną kruchtą.

- **Kapliczka w Dyble** – z połowy XIX w. – unikatowy przykład ówczesnej murowanej architektury sakralnej.
- **Kapliczka w Sojczynie Borowym** z początku XX w. Drewniana, poprzedzona gankiem na słupach, w jej wnętrzu znajduje się ludowy feretron z dwustronnym obrazem.
- **Kapliczka w Chojnówku** z końca XIX w. – nakryta jest daszkiem wielospadowym o pięciu szczytach zwieńczonych krzyżem na kuli. W XX w. wmurowano w nią tablicę ku pamięci zmarłego na Syberii Aleksandra Skrodzkiego

ATRAKCJE, WALORY TURYSTYCZNE

Bliskie sąsiedztwo Biebrzańskiego Parku Narodowego, przepływająca przez gminę rzeka Ełk i Kanał Rudzki, obecność jezior Toczyłowo i Mierucie oraz czyste powietrze i duże kompleksy leśne sprzyjają uprawianiu różnych form turystyki. Dobrze rozwinięta jest tutejsza infrastruktura turystyczna: jezioro Toczyłowo jest przystosowane do celów turystycznych, a w jego okolicy funkcjonuje ośrodek wypoczynkowy oraz pole namiotowe.

Na terenie gminy wytyczono **szlaki turystyczne: pieszy** Osowiec Twierdza – Białoogrądy – Przechody – Sojczyn Grądowy – Kuligi oraz **rowerowy**: Goniądz – Ruda, biegnący przez Biebrzański Park Narodowy i jego otulinę.

Na trasie Wojewodzin – Wierzbowo znajduje się **pomnik przyrody**. Jest to ponad kilometrowa aleja 200 pomnikowych drzew.

Atrakcje turystyczne:

- Obszar i otulina Biebrzańskiego Parku Narodowego,
- Zespół dworski w Kurejwie,
- Kościół parafialny w Białaszewie,
- Liczne kapliczki, krzyże, figury,
- Dolina rzeki Ełk,
- Jezioro Toczyłowo,
- Jezioro Mierucie,
- Cmentarz wojenny z I wojny światowej w Rudzie,

- Cmentarz wojenny z II wojny światowej w Kapicach,
- Eko Muzeum Wilcze Wrota w Kapicach,
- Zamek Pana Bałdygi w Białoogrodach.

CYKLICZNE IMPREZY

- Festyn Strażacki – lipiec, połączony z zawodami sportowo-pożarniczymi
- Piłkarski 3 Maja w Popowie – maj
- Piknik rodzinny z okazji Dnia Dziecka – czerwiec
- Bieg Rolnika – wrzesień
- Turniej Szachowy O Puchar Wójta Gminy Grajewo – listopad

KULTURA

W gminie funkcjonują świetlice wiejskie, które pomagają mieszkańcom w dostępie do informacji oraz stanowią lokalne centra życia kulturalnego, sportowego i towarzyskiego. Przy Gminnej Bibliotece w Rudzie działa Klub Animatorów Tradycji Bioregion Biebrza, który skupia twórczość ludową oraz osoby zainteresowane podtrzymaniem tradycji i dawnych obyczajów. Działalność klubu skoncentrowana jest przede wszystkim na aktywizacji życia kulturalnego na wsi, zmobilizowaniu twórców ludowych do pracy oraz na promocji turystycznej regionu. Przy bibliotece można obejrzeć ekspozycje prac rękodzielniczych twórców ludowych, na którą składają się: ozdobne tkaniny i dzianiny, hafty, wyroby z wikliny, sznurka czy korzenia, gobeliny, kilimy, rzeźby itp.